

skal bemærkes, at, da Retsplejeudkastene ikke skulle gælde for Færøerne, ville færøiske Appelsager lige saa vel som islandske og vestindiske Sager, der indankes for Højesteret, vedvarende være at behandle efter de nugældende Procesregler.

Et *Mindretal* (Thomsen) kan ikke tiltræde Kommissionens Indstilling, for saa vidt den gaar ud paa, at den radikale Omformning af vor hele Rettergangsmaade, som foreslaas indført, skal søges sat i Værk paa een Gang ved alle Landets Domstole og i alle Slags Sager, baade Straffesager og civile Sager. En første Betingelse for, at det ny Processystem skal kunne bringe det Gavn, man ventter sig af det, er, at det bliver sat i Værk og Arbejdet under det bliver udført paa en Maade, der svarer til Hensigten. Det ny System vil stille ganske andre og betydeligere Krav baade til Sagførere og til Dommere end det nuværende. Haandteringen af det ny Apparat vil kræve større Øvelse og Erfaring og i det hele større Dygtighed hos alle medvirkende, end der udkræves til, at Arbejdet kan gaa sin Gang under det nuværende System. Øvelse i at arbejde med det ny Processystem kan nu naturligvis ikke vindes af den enkelte, førend han selv kommer i Gang dermed. Men paa den anden Side falder det af sig selv, at meget vil komme til at bero paa den almindelige Arbejds metode, der udvikler sig; og meget vil i saa Henseende atter kunne komme til at afhænge af, hvorledes alt fra første Færd bliver sat i Gang. Det maa vel erindres, at ved Fastsættelsen af de Regler, som kunne finde Udtryk i en Proceslov, er ikke givet meget mere end en Ramme, inden for hvilken Domstole og Sagførere ville faa den Op-gave at forme en Procedure, der vil kunne komme til at se meget forskellig ud, uanset at den, hvordan den saa bliver, lader sig beskrive i de samme abstrakte Sætninger. Jeg har den bestemte Tro, at man vil betydelig forøge Udsigten til en heldig Iværksættelse af Reformen, naar man gaar noget gradvis frem med at sætte det ny Maskineri i Gang. Den Fremgangsmaade, der vil give mest Udsigt til en heldig Gennemførelse, vil formentlig være, at man, saa vidt muligt, begynder med at indføre den ny Rettergangsmaade i en enkelt Domstol — og da naturlig i en Domstol i Kjøbenhavn, hvor det største Udvalg af Kræfter haves til Raadighed — og først naar den har været i Gang her i nogen Tid, saa at nogen Øvelse og Erfa-

ring er vunden og nogen Metode uddannet, skrider til at udvide den til det øvrige Land. Naar man gaar denne Vej, vil den første Iværksættelse af Reformen kunne lægges i Hænderne paa nogle faa Mænd, som af det Ministerium, der skal sørge for Besættelsen af de ny Domstole og i første Række skal bære Ansvar for Reformens Gennemførelse, anses for bedst skikkede hertil. Den videre Gennemførelse vil dernæst kunne komme til at ske ved Mænd, som selv have taget Del i Arbejdet i den nævnte Domstol, og hvis Valg dertil vil kunne ske med Kendskab til de Egenskaber, som de der have lagt for Dagen. Ad denne Vej vil der fremdeles fra første Færd kunne naas en mere ensartet Gennemførelse af det ny System, — noget, der ikke i synderlig større Omfang, end Proceslovens egne abstrakte Regler række, vil være sikret derigennem, at der er en fælles øverste Appeldomstol. Endelig vil der ogsaa være aabnet Mulighed for, inden det ny System bliver udvidet til alle Landets Domstole, derunder samtlige Underretter, at faa bødet paa Fejl og Mangler ved det Apparat, Loven har indrettet, som maatte være kommen til Syne under dets Anvendelse. Og der vil særlig ogsaa, inden denne Udvidelse sker, være vundet nogen Udsigt over, hvilket Omfang Domstolenes Arbejde kommer til at faa under det ny System, hvortil der i fornødent Fald vil, ved en Tillægslov, kunne tages Hensyn ved den endelige Etablering af den ny Domstolsorganisation.

Under den Forhandling, som Spørgsmaalet om en saadan gradvis Indførelse af den ny Rettergangsmaade har været Genstand for i Kommissionen, har jeg ikke hørt nogen Indvending fremsat imod at gaa denne Vej, som jeg har kunnet tillægge nogen afgørende Vægt. Og for saa vidt der kan henvises til Erfaringer, synes de at tale stærkt for at gaa denne Vej. Erfaringerne fra Sø- og Handelsretten i Kjøbenhavn afgive formentlig et stærkt Vidnesbyrd om Fordelene ved, at den første Gennemførelse af en ny Rettergangsmaade kan foregaa i en enkelt Domstol og lægges i Hænderne paa en enkelt dertil særlig kvalificeret Mand. Dette Eksempel turde fremdeles vise, at der hverken er noget urimeligt i eller praktisk uheldigt ved, at der en Tid lang — endsige under en kortere Overgangsperiode — følges en egen Rettergangsmaade i en enkelt Domstol eller en enkelt Del af Landet.

Ved Siden af en saadan Deling af Reformens Gennemførelse, som nu er om-